

מראי מקומות- מנחות נ"ה

ומסיים בלשון יחיד, החמיצו שיריה. וביאר דלענין עיקר האיסור להחמיץ מנחות, שייך האיסור על כל מנחות, ולכן כ' לשון רבים, דצריך לשמור המנחה מחמץ. אבל לענין השירים, אין שייך האיסור חמץ אלא במנחת סלת, דלענין שאר מנחות, הרי כבר נאפות מקודם, וא"כ שוב לא שייך להו להעשות חמץ. וכ' דכן גם מדוייק בפסוקים, דבקרא דפ' ויקרא דכתי' האיסור חמץ דכל המנחות, כתיב כל המנחות, וזהו משום האיסור להקטיר קומץ של חמץ, וכדכתי' בסיפ' דההיא קרא, כי כל שאור וכו' לא תקטירו, אלמא דהאיסור הוא מטעם הקטרה. אבל בקרא דפ' צו, דממנה למדים הא דשירים לא תאפה חמץ, פשטי' דקרא מיירי שם במנחת סלת, וא"ש כנ"ל, דרק במנחת סלת שייך להעשות שירי' חמץ.

(ה) **אף אני אביא לישתה ועריכתה וכל מעשה יחידי שבה- ע' בחי' הגרי"ז שנסתפק במה שנתחדש כאן, האם הביאור הוא רק דחידש התורה דחייב על אחת ואין צריך לעשות כולם להתחייב, או דחידשה התורה דיש כאן חילוק מלאכות כמו בשבת. והנפק"מ בזה הוא, אי צריך התראה בין כל מלאכה למלאכה, או אם סגי בהתראה א' על כל המלאכות, דאם יש בה חילוק מלאכות, יהי' סגי בהתראה א' על כל המלאכות. והביא רא' ממה שהק' תוס' דאי אתרו בי' בין מלאכה למלאכה, א"כ אפי' באפה ואפה נמי, ואי דלא אתרו בי' אלא חדא התראה, א"כ למה באמת חייב על כולן, ות' דמיירי דהתרו אותו על כאו"א, ומ"מ צריך קרא לומר דחייב, ע"ש לטעמו. ועכ"פ נראה מדברי תוס', דלא חידש התורה שיש דין חילוק מלאכות לענין עשיית מנחות חמץ, אלא רק דחייב על כל אחת ואחת. אלא דהק' מהגמ' לקמן (נו.) דמבואר דחייב שתיים על אפי' א' משום עריכתה וא' משום אפייתה, ובשלמא אם חידש התורה חילוק מלאכות, א"כ חייב בין על העריכה ובין על האפי'.** אבל אם ליכא כלל דין חילוק מלאכות, א"כ למה חייב תרתי, כיון דמלאכה א' היא, וצ"ע.

(א) **ולא גרוגרות על התאנים- פרש"י, במנין. והק' הקרן אורה, אם במנין הוא, אפי' היכא דליכא כהן אסור, וכמו הברייתא דהגמ' הביא לעיל, דבגרוגרות על תאנים צריך להיות במידה, וע"כ מיירי בדליכא כהן, דאי בדאיכא כהן, הרי הי' צריך ליתנו מן היפה, דהיינו התאנים. וע"כ מיירי בדליכא כהן, ומ"מ אינו תורם אלא במדה. והטעם הוא, משום דאל"ה ממעט ממעשר, וכנ"ל. וא"כ, ע"כ כאן מיירי בהפריש במדה, ומ"מ היכא שיש כאן כהן צריך ליתן לו מן היפה, דהיינו התאנים, והניח דברי רש"י בקו'. וע"ע בשטמ"ק בזה.**

(ב) **כל המנחות נלושות בפושרין- ע' בחזון איש (ל"ה, א') שכ' דמה דמנחות נלושות במים בכלל, היינו משום דכיון דשמנן מועט, ולכן א"א לאפותן בלא מים, א"כ אף דלא כתיב בתורה דצריך ללושן במים, ע"כ זהו כוונת התורה. ומה דנלושות בפושרין, זהו משום דהפת יותר טוב כשנלוש בפושרין, אבל אין דין חובה בפושרין, רק דין הידור מצוה איכא.**

(ג) **כל המנחות נלושות בפושרין- ע' במקדש דוד (ח', א', ד"ה והנה) דדן בהא דנלושות במים, איזה מים הי', האם היו מים אלו מים קדושים, או לא. וכ' דלכאו' צ"ל דהיו מים קדושים, שהרי אל"כ יש כאן הקטרה של חולין בעזרה, כשמקטיר הקומץ. וע"ש שהאריך בזה, ולבסוף הק' דהא לא מצינו מים קדושים קדושת הגוף חוץ ממי כיוור, ולא מצינו דין דצריך ללוש דוקא במים מהכיוור. ולכן כ' דלעולם אין צריך להיות מים מן הכיוור דוקא, ואין צריכין למים קדושים קדושת הגוף מעיקרא, ומה שאין פסול ואיסור של חולין בעזרה, היינו משום דכיון דנותן העיסה להכלי שרת, א"כ בזה נתקדש הכל, גם המים, בקדושת הגוף, וממילא אין כאן חולין להקטיר.**

(ד) **ומשמרן שלא יחמיצו, החמיצו שיריה עובר בלא תעשה- ע' בקרן אורה דהעיר דהמשנה מתחלת בלשון רבים, ומשמרן שלא יחמיצו,**

(1) ואימא אפיי' דפרט בה רחמנא ליחייב חדא, אינך ליחייב חדא אכולהו- הק' בחי' הרשב"א, מאי דעתי' דהאי מקשה, אי סבר דדבר שהי' בכלל ויצא מן הכלל הוא, א"כ יש לחייב אכל חדא וחדא, כדמסקינן, משום דדבר שהי' בכלל ויצא מן הכלל ללמד, מלמד על כל הכלל כולו. ואי במדה דכלל ופרט, א"כ לא ליחייב אלא על אפיי' בלבד, משום דהוי כלל ופרט, ואיזה דרשה הוא זה, לומר דחייב חדא על אינך. וע"ש שכ' דאין שייך לומר כאן דיצא מן הכלל ללמד, דהא בשבת כתיב לא תעשה כל מלאכה, וזה משמע דצריך לעשות רק מלאכה א' להתחייב, וא"כ שפיר שייך לומר דהבערה יצא מן כלל זה לומר שיש חילוק מלאכות, לומר דאף אם עשה ב' בהעלם א' חייב שתיים. אבל לענין האיסור דאפיית חמץ במנחות, משמע דאינו חייב א"כ עשה כל המלאכות כולן, וא"כ שפיר י"ל דכשיצא אפיי' בפנ"ע, היינו לומר דחייב על אפיי' בפנ"ע, ואין צריך לעשות כולן כדי להתחייב. וא"כ, י"ל דאכתי מה דאפיק אפיק, ומה דלא אפיק לא אפיק, שהרי ס"ס משמע מקרא דלא תעשה דצריך לעשות כולהו כדי להתחייב. וע"ז משני הגמ' דהוי דבר שהי' בכלל. אלא דהק' גם ע"ז, דא"כ נמצא דהוי קו' המקשה ותירוץ המתירן כמו הן ולאן. וביאר דכוונת התרצן הי', דמאחר דע"כ אין כוונת "לא תעשה" עד שעושה כולן, דהא ע"כ חייב על האפיי' בפנ"ע, וא"כ בא זה וגילה על כולן דלא תעשה לא קאי על כולן, אלא על כל א' מהן נויש לעי' לפי זה אם צריך להכלל דכל דבר שהי' בכלל וכו', שהוא מהי"ג מדות, דכאן משמע שהוא מסברא בעלמא, דהגמ' מוכיח מסברא דעל כולן הוא אומר, וע"ע.

(2) מתקיף לה ר' אשי, האי כלל ופרט הוא, פרט וכלל הוא- תמה השפת אמת, מה ס"ד דר"א ב"א בזה, אטו לא ידע דפרט וכלל הוא. וע"ש שכ' לבאר ע"פ היסוד שישד לעיל, דבתרי ענינים כי הכא אמרי' דאין מוקדם ומאוחר בתורה, וע"ש שכ' לפרש מה הי' ההכרח לר"א ב"א לומר דכאן הי' הכלל קודם הפרט.